

ЕНЕРГИЙНАТА СИСТЕМА Е НА КРЪСТОПЪТ ГЛАВА 2

 НАУЧЕТЕ
ПОВЕЧЕ

Енергийният атлас – факти и графики за възобновяемата енергия в Европа. <https://www.foeeurope.org/energy-atlas>

Становище с искания бъдещите енергийни системи на Европа да са устойчиви, без въглероден отпечатък, социално справедливи, публична собственост и управлявани от местните общности и хората.

<https://www.foeeurope.org/Community-Power-Coalition-Vision-statement>

Този наръчник, преведен на български език, разяснява как европейското законодателство за възобновяема енергия може да бъде използвано, за да отприщи вълна от енергийни общности в цяла Европа. https://www.greenpeace.org/static/planet4-bulgaria-stateless/2019/08/fc698bf7-energy-citizens_booklet_bg.pdf

ПРЕДИМСТВАТА НА ОБЩНОСТНАТА ЕНЕРГИЯ ГЛАВА 3

Тази глава представлява преглед на многобройните ползи от енергията, произведена от общността, показвайки как тези проекти облагодетелстват енергийната система и обществото в по-широк план.

1. ПОЕТАПЕН ОТКАЗ ОТ ИЗКОПАЕМИТЕ ГОРИВА

Общностните проекти за възобновяема енергия намаляват значително въглеродните емисии чрез заместването на изкопаемите горива. Половината от всички граждани на Европейския съюз биха могли да произведат собствена електроенергия до 2050 г., задоволявайки 45% от енергийното търсене в ЕС. Това би представлявало масов преход от замърсяващите горива, които произвеждат CO₂ и дестабилизират климата. Когато гражданите участват в енергийния преход, подкрепата за възобновяемите източници се увеличава и преходът може да бъде осъществен по-бързо.

2. НАМАЛЯВАНЕ НА КОНСУМАЦИЯТА НА ЕНЕРГИЯ

Много общностни енергийни проекти имат за цел да намалят количеството използвана енергия, като признават, че трябва да намалим потреблението си, за да преинемем към възобновяеми източници. Членовете на тези общности са овластени да намалят потреблението на енергия чрез програми за повишаване на осведомеността и инвестиции, насочени към спестяване на енергия. В Бърно, Чехия, например клуб за закупуване на изолация предлага обучение на жителите, което им позволява да намалят потреблението в жилищните сгради.

3. ИНВЕСТИЦИИ В ЧИСТА ЕНЕРГИЯ

Преходът към чисто и безопасно производство на енергия е свързан с огромни инвестиции. Изграждането на енергиен проект изисква голям първоначален капитал, но в дългосрочен план е печелившо.

Милиони граждани в цяла Европа държат спестяванията си в банката, като по този начин несъзнателно подхранват климатичната криза, тъй като бан-

ПРЕДИМСТВАТА НА ОБЩНОСТНАТА ЕНЕРГИЯ

ГЛАВА 3

ките и пенсионните фондове инвестират в замърсяващи енергийни проекти. Включването на общностите в енергийния преход може да пренаочи тези пари към решения за климата и местната икономика. Подпомагането на общностите да участват в тези процеси е важен начин да акумулирате повече пари за вашия проект и да приобщите хората.

Финансите също са разгледани като предизвикателство в това ръководство, тъй като събирането на необходимите средства може да бъде трудно. Но когато общностите преодолеят тази първоначална трудност, проектът може да привлече финансирането, необходимо за придвижване на енергийния преход напред. Например в Германия известният проект *Energiewende* е реализиран най-вече благодарение на инвестициите на фермери, общности и граждани.

4. ПРИВЛИЧАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА ЗА ВЪЗБНОВЯЕМАТА ЕНЕРГИЯ

Местното противопоставяне на енергийните проекти може да бъде основна пречка за възобновяемите енергийни източници. Понякога е лесно да разберем защо. Твърде често широкомащабни разработки се налагат над общностите, давайки минимална възможности за принос на местните жители, както и да изразят своите опасения или да участват. Но когато хората са част от проекта или

дори по-добре, когато го притежават, приемствеността и подкрепата могат да се увеличат значително.

Различни проучвания показват увеличаващи се нива на доверие на хората в общностните енергийни проекти. Обществената подкрепа за възобновяема енергия в Дания се увеличи значително с развитието на кооперативите за вятърна енергия и изискването за разработчиците на вятърна енергия да продават акции на местните граждани.

Когато хората участват в проект, те са много по-склонни да оценят ползите от него и да приемат отрицателните аспекти. Те са овластени да смекчават отрицателните ефекти, например като внимателно избират къде да поставят вятърни генератори в техния район. Обществената подкрепа за възобновяеми енергийни източници е свързана с информираността на хората. Колкото повече хора знаят за енергийните проблеми, толкова по-вероятно е те да подкрепят възобновяемите технологии. За да се премине към чиста и безопасна енергийна система, хората трябва да бъдат ангажирани и да бъдат част от решението.

Много общностни енергийни проекти предоставят информация и работят локално, като по този начин увеличават подкрепата сред цялото общество. Помислете за начини, по които можете да включите различни обучения във вашия проект.

5. СПРАВЯНЕ С ЕНЕРГИЙНАТА БЕДНОСТ

Много енергийни проекти, собственост на общности, предоставят електричество на ниска цена на хората, които са се включили. В Обединеното кралство много хора, които не са могли да платят сметките си за електроенергия, са били поставени на по-скъпи предплатени тарифи. Благодарение на общностния проект *Brixton Solar*, местни жители вместо това са получили известно количество безплатно електричество, генерирано от слънчеви панели, поставени на техните покриви. Проектът също така е осигурил работилници за енергийна ефективност, които да помогнат на хората да намалят потреблението на енергия и сметките си.

Когато общностите притежават средства за производство на собствена енергия, те имат по-голям контрол върху разходите, нямат стимул да таксуват по-високо гражданите и не изискват по-високи цени като големите енергийни компании. Вижте повече за *Brixton Solar* и *Repowering London* по-натък.

6. ПОДКРЕПА ЗА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Енергийните проекти на общността генерират от 2 до 8 пъти повече местни приходи от външни проекти (както показват примерите със слънчева и вятърна енергия). Те създават работни места и могат да помогнат за създаването на местни енергийни пазари, където потребителите могат да купуват енергия на стабилна и справедлива цена.

Те могат също така да стимулират европейските иновации. Тъй като са местни, общностите могат да подкрепят появата на фотоволтаична индустрия в Европа, тъй като е по-вероятно да подкрепят местен или регионален производител на слънчеви панели, прилагащ високи социални и екологични стандарти.

Младежи на обучение, организирано от Brixton Energy Solar 2, Repowering Project. © Repowering London

УСПЕШЕН ПРИМЕР

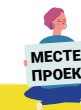
REPOWERING LONDON | ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Repowering London е организация с нестопанска цел, основана през 2013 г. от Афшийн Рашид и Агамемнон Отеро. Тя произлиза от група доброволци, които искат да създадат общностни енергийни проекти за социални жилища. Първите им пет проекта са в Лондон. Целта им е да дадат властта на гражданите, вместо на голямата индустрия. *Repowering London* подкрепя общностите да създават енергийни проекти, които генерират възобновяема енергия за хората и по-добро бъдеще за тяхната общност.

Организацията намира смисъл да подкрепя кооперативи, в които членовете на общността имат думата в каква посока искат да вървят проектите. Установяването на демократичен модел е жизненоважно за успеха им, тъй като дава пример за това как демокрацията може да работи в общността.

Младежи на обучение организирано от Brixton Energy Solar 2, Repowering Project.
© Repowering London

Местните хора могат да станат членове на кооператива срещу £1 на месец и това им дава право на глас в процесите на вземане на решения. Така се насърчава здравословното сътрудничество между общностите, властите и публичния сектор.

Членският внос в размер на £1 е символичен за *Repowering London* и членовете на тяхната общност. Организацията инсталира слънчеви панели в обществени сгради и вярва, че всеки, живеещ в квартала, трябва да има думата за това как се управляват проектите, без да се налага да инвестира стотици лири. Те имат система „един член – един глас“, което означава, че всички членове имат право да се кандидатира за директорски пост, да повдигат въпроси и да решават как да се изразходва общественият фонд (чрез гласуване на Годишни събрания или като станат директори). На свой ред общественият фонд се използва за подпомагане на проекти в района, което позволява на общностите да идентифицират свои собствени решения на проблемите и да бъдат подкрепени за разработването им.

Repowering London се гордее с изграждането на колектива, който също е домакин на различни обществени събития като „Ден за по-зелен живот“. Събитие, което приветства членовете на общността да научат повече за общностната енергия и да се срещнат с повече хора, които споделят същата визия. По този начин *Repowering London* изпраща най-изявените и мотивирани свои членове в училища и центрове на местната общност, за да организират семинари и да говорят за вълнуващите ползи от тези проекти. Те също така предоставят водеща програма за обучение на младежи, която е акредитирана и може да бъде добавена към автобиографиите на младите хора.

Как *Repowering London* прави инвестирането достъпно за общностите? Организацията иска да направи ползите от своите проекти възможно най-достъпни и широкообхватни. Когато притежавате оферта за покупка на акции, минималната сума на инвестицията се намалява до 50 британски лири за тези, които живеят в квартала и получават обезщетения или са на възраст под 25 години (вместо минимум £100 за всеки друг). Тези суми са възможно най-ниски, за да може все пак *Repowering London* да покрива административните и банковите разходи на членовете.

УСПЕШЕН ПРИМЕР REPOWERING LONDON | ВЕЛИКОБРИТАНИЯ *продължението*

„Чрез създаването на тези проекти можем да променим гледната точка на хората за общностните енергийни проекти, а също и за това как може да изглежда животът. Опитваме се да подкрепим възможно най-много хора, като споделяме този разказ и с колкото повече съмишленици работим, толкова повече те разказват нашите истории. Колкото по-често се споделят, толкова по-истински стават. Надяваме се един ден да не се налага да разказваме, а историята да се е превърнала в реалността, в която всички живеем.“

Дейв Фулър, мениджър проекти на покривни пространства в *Repowering London*.

Този проект ни показва колко различни ползи може да предоставя една енергийна общност!

- Местните хора гледат на слънчевите панели като на нещо достъпно за тях и подкрепят възобновяемите енергийни източници.
- Финансовата подкрепа за *Loughborough Community Center*, осигурява доставката на 4494 обяда на деца.
- Проектът подкрепя енергийно бедните хора, като отделя 20% от печалбите на *Brixton solar* за Програмата на Общността за енергийни спестявания (CEEFF). Тази програма подпомага пряко енергийно бедните членове чрез обновяване на домовете им с по-добра изолация, други подобрения за енергийна ефективност и обучения за спестяване на енергия.
- *Repowering London* обучава млади хора в социално уязвим квартал и ги превръща в енергийни експерти. След няколкоседмично обучение младежите могат да дават висококачествени енергийни съвети или сами да разработват ВЕИ проекти.

Едина от младите участници в обучението на *Brixton Energy Solar 2*, част от проекта *Repowering London*
© Repowering London

7. ПО-СИЛНИ ОБЩНОСТИ

Общностите, които заедно се заемат с успешни проекти за възобновяема енергия, придобиват чувство на гордост и увереност. Хората развиват ценни умения и укрепват взаимоотношенията си. Гражданите, които са работили заедно по проект за чиста енергия, е по-вероятно да задвижат и други проекти, които също да от полза за тяхната общност.

8. ПРЕРАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА ПЕЧАЛБИТЕ

Споделянето на финансовите ползи от проекта също укрепва общностите и много от тях имат схеми за финансиране, които разпределят грантовете между местни доброволчески групи и клубове. Например *Wadebridge Renewable Energy Network (WREN)* в Обединеното кралство взима малка такса за свързване на купувачи и доставчици, предимно за слънчева енергия, като членовете решават коя местна група ще получи финансиране.

Тъй като правителствената подкрепа за слънчева енергия на домашни покриви в Обединеното кралство беше силно намалена и след това напълно прекратена, тази дейност е преустановена. WREN обаче се намира в положение да поеме управлението на обществени фондове от 70 000 британски лири годишно, получени от местни компании – вятърни и слънчеви ферми, които се разпределят между местни организации с нестопанска цел и доброволни организации чрез мрежа от местни комитети. Такива финансови решения могат да съживят общностите икономически и социално.

